Pohjois-Savon liitto

Kannanotto
12.11.2026

Pohjois-Savon kuntajohtajat: Kunnat on otettava aidosti mukaan hyvinvointialueen palvelujen ja talouden uudistamiseen

Pohjois-Savon kuntajohtajat ovat huolissaan kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön nykytilasta sekä siitä, miten kuntien näkemykset huomioidaan palveluverkkoa ja palvelujen saatavuutta koskevassa valmistelussa.

Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on vakava, ja ymmärrämme, että se edellyttää myös vaikeita ratkaisuja. Talouden tasapainottaminen on meidän kaikkien yhteinen tavoite. Ratkaisuja etsittäessä on kuitenkin hyödynnettävä nykyistä paremmin kuntien paikallistuntemusta, palvelujen käytännön vaikutuksia koskevaa tietoa sekä mahdollisuuksia kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyöhön.

Kuntien näkökulmasta keskeinen ongelma on ollut se, että yhteistyö käynnistyy liian myöhään. Kuntien kuulemisen tulee tapahtua siinä vaiheessa, kun vaihtoehtoja vielä aidosti valmistellaan ja niihin voidaan vaikuttaa. Valmiiden tai lähes valmiiden ratkaisujen esittely ei rakenna sellaista yhteistyötä, jota vaikeassa taloudellisessa tilanteessa tarvitaan.

Palvelujen keskittäminen ei myöskään voi olla automaattinen vastaus talouden tasapainottamiseen. Ennen keskittämistä tulee arvioida myös muut vaihtoehdot ja niiden taloudelliset sekä toiminnalliset vaikutukset. Paremmalla kuntayhteistyöllä voidaan löytää ratkaisuja, jotka sekä turvaavat palveluja että tuottavat todellisia kustannussäästöjä.

Pidämme tärkeänä, että kunnat ja hyvinvointialue vahvistavat yhteistyötään asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä, koska vastuu työstä on jaettu ja yhteinen. Yhteisen toimintamallin avulla tavoitteet muutetaan konkreettisiksi teoiksi ja toimenpiteiksi. Näin voimme paremmin hillitä palvelutarpeen kasvua ja kaventaa väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja.

Palveluverkkoa koskevissa ratkaisuissa on arvioitava kustannusten lisäksi palvelujen saavutettavuus, alueellinen yhdenvertaisuus ja vaikutukset kuntalaisten arkeen. Kunnissa tunnetaan paikalliset olosuhteet ja palveluratkaisujen käytännön seuraukset. Tämä tieto tulee ottaa valmistelun voimavaraksi.

Nykyinen yhteistyön tapa on osaltaan heikentänyt kuntien ja hyvinvointialueen välistä luottamusta. Tilanne on kuitenkin korjattavissa. Se edellyttää pysyvää toimintamallia, jossa kunnat osallistuvat merkittävien palveluverkko- ja palvelurakenneratkaisujen valmisteluun jo vaihtoehtojen muodostamisvaiheessa.

Pohjois-Savon kunnat esittävät, että hyvinvointialue ja kunnat sopivat yhteisen valmistelun toimintamallista, jossa:

1. kunnat osallistuvat merkittävien muutosten valmisteluun ennen vaihtoehtojen rajaamista;

2. keskittämisen rinnalla arvioidaan aidosti hajautettuja, liikkuvia, digitaalisia ja kuntayhteistyöhön perustuvia ratkaisuja;

→

3. vaihtoehtojen taloudelliset, toiminnalliset ja palveluvaikutukset arvioidaan avoimesti ennen päätöksentekoa;

4. kuntien paikallistuntemusta hyödynnetään osana valmistelua ja vaikutusten arviointia;

5. tavoitteet asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä muunnetaan konkreettisiksi teoiksi ja toimenpiteiksi hyödyntämällä paremmin kuntakohtaisia tilannekuvia.

Kunnat ja hyvinvointialue tarvitsevat nyt vastakkainasettelun sijasta vahvempaa yhteistyötä. Yhteinen tavoite on sama: taloudellisesti kestävä hyvinvointialue, jossa pohjoissavolaisten tarvitsemat palvelut voidaan turvata myös tulevaisuudessa.

Jarmo Ronkainen
Iisalmen kaupunginjohtaja

Jaakko Kuronen
Joroinen kunnanjohtaja

Harri Korhonen
Kaavin kunnanjohtaja

Pasi Marjakangas
Keiteleen kunnanjohtaja

Juha-Pekka Rusanen
Kiuruveden kaupunginjohtaja

Soile Lahti
Kuopion kaupunginjohtaja

Henri Ruotsalainen
Lapinlahden kunnanjohtaja

Matti Raatikainen
Leppävirran kunnanjohtaja

Johanna Viita
Pielaveden kunnanjohtaja

Anu Sepponen
Rautalammin kunnanjohtaja

Mikko Kärnä
Rautavaaran kunnanjohtaja

Janne Airaksinen
Siilinjärven kunnanjohtaja

Simo Mäkinen
Sonkajärven kunnanjohtaja

Juha Piiroinen
Suonenjoen kaupunginjohtaja

Tiina Pietiläinen
Tervon vt. kunnanjohtaja

Timo Kiviluoma
Tuusniemen kunnanjohtaja

Henri Tanskanen
Varkauden kaupunginjohtaja

Pia Harmokivi
Vesannon kunnanjohtaja

Mika Suomalainen
Vieremän kunnanjohtaja

Tytti Määttä
Pohjois-Savon maakuntajohtaja